

економічної політики, та здійснення управління соціально-економічним розвитком адміністративно-територіальних утворень недостатньо мати матеріальні, фінансові та людські ресурси — необхідно знати, що з цим усім треба робити, знати про методи, засоби, технології їх використання. Тому ресурси державної влади та державного управління розглядаються як окрема економічна категорія.

Таким чином, актуальність проблематики та специфіки управління ресурсами в забезпеченні здійснення регіональної та муніципальної політики, зокрема, розробки та реалізації стратегій та програм регіонального розвитку обумовлена тим, що процеси трансформації, в які залучене муніципальне утворення, неможливі без зміни вимог, в першу чергу, до самого органу місцевого самоврядування, а також до наявних та якісних ресурсів. Ці зміни повинні стосуватися інноваційних підходів, удосконалення прогаин у правовому полі, вирішення фінансово-економічних конфліктів, уміння застосовувати нові методи та управлінські технології. У зв'язку з цим, необхідно переглянути існуючі методи управління ресурсами, які застосовуються в процесі ресурсного забезпечення розробки і реалізації програм соціально-економічного розвитку муніципальних утворень.

Програмування, як механізм управління соціально-економічним розвитком регіону, має такі специфічні особливості: воно є елементом сучасної ринкової організації економіки, оскільки органи управління не керують суб'єктами ринку, а лише спрямовують їх діяльність; в його основі лежить структурне регулювання, що є системним і комплексним.

Регіональна програма – це спеціальний організаційно-економічний інструмент втілення пріоритетів та завдань державної регіональної політики, це комплекс взаємопов'язаних завдань і заходів, які спрямовані на розв'язання найважливіших проблем розвитку регіону, окремих галузей, секторів регіональної економіки, конкретних регіональних процесів і явищ, що здійснюються з використанням коштів Державного та місцевих бюджетів, інших фінансових ресурсів та узгоджені за строками виконання, складом виконавців, ресурсним забезпеченням.

Метою розроблення регіональних програм є сприяння реалізації державної регіональної політики, її окремих складових (регіональної економічної, соціальної, екологічної, інноваційної, гуманітарної, національної політики тощо); забезпечення концентрації фінансових, матеріально-технічних, інших ресурсів, виробничого та науково-технічного потенціалу, а також координації діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій

для розв'язання найважливіших проблем соціально-економічного розвитку регіонів.

Програми соціально-економічного розвитку регіонів базуються на аналізі соціально-економічної ситуації, що склалася у попередні роки, прогнозах, які враховують стан розвитку провідних галузей економіки, а також зовнішні та внутрішні чинники. Вони визначають цілі та пріоритети соціально-економічного розвитку, а також комплекс заходів місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з мінімізації впливу кризових явищ на соціально-економічні процеси, шляхом досягнення стабілізації в розвитку основних галузей економіки, мінімізації негативних соціальних наслідків, підтримку найуразливіших верств населення, недопущення стрімкого зростання рівня безробіття, поступового підвищення рівня економічної активності, створення умов для відновлення економічного зростання та підвищення реальних доходів громадян.

Головною метою програм соціально-економічного розвитку регіонів є зниження рівня безробіття, зростання добробуту населення, підвищення якості життя через створення сприятливих передумов для інвестування пріоритетних галузей економіки, впровадження ресурсо- та енергозберігаючих технологій, скорочення непродуктивних витрат підприємств, розширення обсягів збуту продукції на внутрішньому ринку, зростання експорту, безумовного дотримання законодавства про працю, підтримки малого і середнього бізнесу, впровадження активних форм стимулювання зайнятості населення.

Виконання зазначених завдань дасть можливість забезпечити збалансований розвиток галузей економіки та створення умов для посилення економічної активності, нарощення податкової бази, збільшення доходів до бюджетів.

Карина БОРИС

слухачка магістратури за спеціальністю

«Адміністративний менеджмент»

(науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри менеджменту та публічного управління Дудкіна О.П.)

МОНІТОРИНГ КОНКУРЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА ОРГАНІЗАЦІЇ

Кожне підприємство функціонує у певному середовищі, яке забезпечує ефективність його діяльності, визначає умови існування.

Саме тому розробка стратегії діяльності підприємства починається з дослідження та прогнозування розвитку середовища підприємства, що згодом є базою для формування його місії, цілей і вибору стратегій. Сьогодні не існує системного підходу до побудови загальної концепції середовища підприємства, яка б всебічно поєднувала економічні, технологічні, соціальні та політичні впливи на організацію, особливості взаємодії підприємства з його партнерами, конкурентами, споживачами, класифікацію елементів внутрішнього середовища підприємства тощо.

Ефективне конкурентне середовище формується, коли нові підприємства мають стимули розпочинати діяльність на тих чи інших ринках, а держава сама не створює перешкод і не дозволяє їх створювати підприємствам, які вже діють на ринках. Виконання цієї вимоги може бути досягнуто лише через комплекс державних заходів, тобто інструменти податкової, інвестиційно-інноваційної, промислової, фінансової та економічної політики держави.

Формування сприятливого конкурентного середовища є обов'язковою передумовою ефективного функціонування підприємств в ринкових умовах, фактором збільшення їх конкурентоздатності. Для результативного управління конкурентоздатністю підприємствам необхідно мати достовірну інформацію про стан ринку, тому обґрунтування методики оцінки конкурентного середовища, визначення її етапів та формування системи індикаторів є актуальним питанням.

Теоретичні та практичні аспекти дослідження конкурентоздатності підприємств, формування конкурентного середовища знайшли своє відображення в працях вітчизняних і закордонних учених: Азоева Г.Л., Челенкова А.І., Тотьєва К.Ю., Макрушина С.В. , Зельберга С.І. , Светунькова С.Г. , Фатхутдінова Р.А., Спіріна І.В., Портера М., Сіміонова Н.Є., Семесько В.М., Коби О.В. Сучасні вчені підкреслюють актуальність проблем дослідження конкурентоздатності на різних рівнях, зокрема, на рівні країни, кластера та галузі, регіону, підприємства і наголошують, що рівень конкурентоздатності суб'єкта господарювання залежить від стану конкурентного середовища [2,3]. Невирішеними залишаються питання формування системи показників оцінки конкурентного середовища, методики їх розрахунку, створення ефективної системи моніторингу стану конкурентного середовища.

У зв'язку з переходом на ринкові відносини така економічна категорія як «конкурентоздатність» стала невід'ємною частиною понятійного апарату вітчизняної економічної науки. Зазначена економічна категорія безпосередньо пов'язана з поняттям «конкуренції»,

яка у вітчизняній літературі визначається переважно як змагальність на ринку. Закон України «Про захист економічної конкуренції» визначає конкуренцію як «змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку». [1]

Для досягнення переваг над конкурентами та формування ефективних стратегій розвитку суб'єкти господарювання повинні знати ринкову ситуацію, оцінювати рівень конкуренції та рівень власної конкурентоздатності за об'єктивними методиками

Промислові підприємства в процесі вивчення конкурентного середовища стикаються з труднощами методологічного характеру, оскільки не зважаючи на достатню кількість літератури щодо аналізу діяльності конкурентів, фактично відсутні конкретні методичні рекомендації, які можна було б застосувати на практиці.

Так, основною метою дослідження конкурентного середовища ПАТ «Оболонь» є визначення стану ринку на певний момент і прогнозування тенденцій його подальшого розвитку. Для досягнення зазначеної мети необхідно відповідним організаційним структурам на підприємстві (зокрема, службі маркетингу та збуту): дослідити і оцінити загальну економічну ситуацію на конкретному ринку, визначити його тип; виявити ключові фактори, що визначають характер взаємовідносин на ринку, його структуру та тенденції розвитку; визначити кількісні та якісні характеристики співвідношення попиту і пропозиції; спрогнозувати тенденції розвитку ринку.

Формуючи систему моніторингу свого конкурентного середовища підприємствам необхідно враховувати: кількість досліджуваних напрямків діяльності конкурентів, кількість використовуваних каналів моніторингу, широту постановки задачі оцінки діяльності конкурентів, технології збору та обробки інформації. Система моніторингу діяльності конкурентів, розроблена на конкретному підприємстві, повинна бути інтегрованою із загальною системою інформаційного забезпечення та прийняття рішень.

Література:

1. Закон України «Про захист економічної конкуренції» (зі змінами і доповненнями внесеними Законами України). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.amc.gov.ua/amc/control/uk/publish/catego>

ry?cat_id=42345

2. Портер М. Конкурентная стратегия: методика анализа отраслей и конкурентов [Текст] / М. Портер; пер. с англ. И. Минервин. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2005. - 454 с.

3. Конкуренція і конкурентна політика: категорії та поняття / [В. Д. Лагутін та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. В. Д. Лагутіна ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2009. – 319 с.

Леся БОРОДАЙ

слухачка магістратури за спеціальністю
«Адміністративний менеджмент»

(науковий керівник: д.е.н., професор, професор кафедри
менеджменту та публічного управління Монастирський Г.Л.)

ТЕХНОЛОГІЇ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ В ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Кризові явища спостерігаються всюди і є невіддільною складовою розвитку будь-якої системи в світі, суспільно-політичної, економічної, виробничої систем тощо.

Сьогодні від криз страждають всі країни світу, оскільки кризові явища виходять за межі діяльності організації і створюють вплив на життя суспільства, доцільно реалізовувати антикризові підходи у сфері управління на всіх рівнях.

У період кризи проблема управління є найважливішою. Висока компетентність управлінців у таких умовах, з одного боку, дає змогу впливати на розвиток окремих кризових процесів, а з іншого — потребує високої якості управління.

Антикризове управління здатне запобігати або пом'якшувати кризові ситуації у виробничо-господарській діяльності, а також утримувати функціонування підприємства в режимі виживання в період кризи і виходити з кризового стану з мінімальними втратами. Ефективність антикризової діяльності в організації залежить від обґрунтованості, повноти і своєчасності прийнятих антикризових заходів. Для їх здійснення необхідний системний механізм забезпечення антикризових дій на підприємстві. У випадку відсутності такого механізму, або системи доцільно його сформулювати й впровадити.

Мета антикризового управління полягає не тільки в ліквідації зовнішніх ознак та недопущенні подальшого поглиблення кризи, але й у

відновленні здатності підприємства як мікроекономічної системи до самоорганізації. В умовах кризи основним є розробка антикризової програми оперативного реагування, впровадження в життя оптимальних процедур пошуку і узгодженого прийняття управлінських рішень на всіх рівнях, передбачення у цих процедурах реальних можливостей корегування помилок.

Основне завдання антикризового управління – раннє розпізнавання ознак кризових ситуацій. Шляхи подолання кризових ситуацій наступні:

1. Прогресивні зміни у способі життя населення;
2. Правове забезпечення діяльності органів державної влади і управління, встановлення демократичної процедури законотворчості, дія всіх державних органів у рамках і на основі закону, дотримання правових процедур вирішення спорів;
3. Упорядкування правового статусу державних органів, інших інститутів політичної системи (партій, громадських організацій і рухів, місцевого самоврядування); конкретизація повноважень різних учасників суспільної діяльності;
4. Значну роль грають правила відносин, що не мають юридичного характеру (усні і письмові домовленості між політиками). Всі учасники політичного процесу і управлінського впливу повинні дотримуватися визначених «правил гри».

Технологія антикризового управління — це комплекс послідовно здійснюваних заходів щодо; попередження, профілактики, подолання кризи, зменшення її негативних наслідків. Технологічна схема антикризового управління складається із 8-ми блоків:

1. Створення групи спеціалістів по виводу організації з кризи з відповідними повноваженнями та ресурсами
2. Перевірка доцільності проведення заходів по антикризовому управлінню
3. Розробка управлінських рішень по виходу з кризи
4. Створення системи реалізації управлінських рішень
5. Реалізація управлінських рішень
6. Перевірка якості виконання управлінських рішень
7. Перевірка доцільності проведення подальших робіт по виводу організації з кризи
8. Розробка заходів по прогнозуванню майбутніх кризових ситуацій

Принципи ефективності антикризового управління: науковий аналіз та прогнозування тенденцій; методологія розробки ризикованих рішень; якість антикризової програми; стратегія в управлінні; мистецтво